

Indian Summer kost niets extra

Ga voor kleur

De herfstkleur van bomen speelt bij het kiezen van bomen nauwelijks een rol. Alleen de Liquidambar staat daar echt om bekend en heeft zich mede daardoor – terecht overigens - tot modeboom ontwikkeld. Toch is er binnen en net naast het standaardsortiment heel veel te kiezen en kunnen we onze eigen Indian Summer maken. En het kost niets meer ten opzichte van het standaardsortiment.

Auteur: Jaap Smit

Koude nachten en droge omstandigheden doen herfstkleuren goed. Het zou dit jaar dus een slecht herfstkleurenjaar moeten zijn, dat misschien nog een beetje werd gered door de mooie periode van eind september en begin oktober. Dat geldt inderdaad voor de bomen die niet ieder jaar rood, geel of bruin verkleuren. Er zijn echter bomen die ieder jaar betrouwbaar weer een goede herfstkleur geven. En omdat de bladeren toch vallen, is de toegift in de herfst een gratis extraatje wat het beeld tijdelijk extra aantrekkelijk maakt.

Het zijn vooral exoten die een opvallende herfstkleur vertonen. De weinige inheemse bomen die Nederland rijk is, laten hun blad groen vallen, of vertonen maar kort een herfstkleur. Omdat ze daarnaast vaak minder aangepast zijn aan de krappe en hete omstandigheden in de stad, hebben exoten of eventueel specifieke cultivars van inheemse bomen de voorkeur. Voorbeeld? Als u in de stad per se een *Fraxinus excelsior* wilt plan-

ten, ga dan voor een F. e. 'Allgold'. Die vormt wel een (gele) herfstkleur, net als *Betula pendula* 'Crispa', de berk met fraai gesneden bladeren die felgeel afvallen.

Overigens zijn niet alle exoten betrouwbare herfstkleurleveranciers. In Delft weten ze aan de Nassaulaan dat zaailingen van *Liquidambar* zich heel verschillend gedragen: waar de ene boom keurig verkleurt, blijft de andere groen tot de eerste vorst. Pas lang daarna valt het laatste groene, bevroren, verfrommelde blad op de grond. Dat is ook de reden van de populariteit van de Engelse selectie *Liquidambar styraciflua* 'Worplesdon'. Deze amberboom zonder kurklijsten verkleurt altijd fraai rood, oranje. Wat mij betreft vallen alle niet-verkleurende Liquidambar af. De smalste van allemaal, L. s. 'Slender Silhouette' blijft erg lang groen, net als de bolvorm L. s. 'Gumball'. Afvoeren! L. s. 'Kirsten' heeft wel een gezonde kleur: dat is de smalle amberboom van de toekomst. Ga voor het beoordelen van de selecties

eens naar de Noorderbegraafplaats in Hilversum. De keuze van de in dit artikel beschreven bomen is volstrekt arbitrair. Ik kan ook andere kiezen, maar genoemde soorten zijn op specifieke plekken het toepassen waard. Ze zijn allemaal verkrijgbaar.

Acer rubrum

Bij *Acer rubrum* is het oppassen geblazen. Hoewel de rode esdoorn zelfs zijn naam mee heeft, betekent het niet dat ieder exemplaar goed verkleurt. Kies dus een verkleurende cultivar: selecties van deze boom, die in Amerika en Canada voorkomt, verkleuren wel goed. De bekendste is de min of meer zuilvormige A.r. 'Scanlon'. Maar inmiddels zijn selecties met meer tot de verbeelding sprekende namen de oceaan overgestoken. Wat te denken van 'Brandy Wine': inderdaad wijnrood gekleurd in de herfst. 'October Glory' is ook een voorbeeld van een gesloten boom. Reken bij *Acer rubrum* op onge-

Deze selectie van *Acer rubrum* doet zijn Nederlandse naam eer aan. Hier 'Brandy Wine'.

veer 15 meter hoogte: geen kleine boom, maar minder groot dan *Acer saccharinum*. Toepassen op plekken met een open bodem, waarin geen kalk voorkomt.

Lagerstroemia indica

Deze boom, vaak een grote struik, heeft alles wat een boompje moet hebben. Ik heb geen commerciële belangen, maar wil dit boompje graag *pluggen*. In de winter is de stam het meest opvallend. Vergelijk het met een fijn getekende plataan. In het voorjaar is het blad bij de meeste selecties lichtgroen. In september bloeit de struik of het boompje overdadig. Daarna wordt het seizoen afgesloten met een donkerrode herfst-

kleur. In dit verhaal gaat het om de herfstkleur, maar Lagerstroemia heeft altijd wat te bieden. Italiaanse import doet het prima in Numansdorp (Seringenlaan), maar doet het uit de wind op de begraafplaats een stuk beter. Hier ligt een kans voor boomkwekers om echte bomen te kweken, liefst op naam. Geert Devriese, specialist uit het Belgische Wingene, importeert voor stam en straatboompjes liefst spullen met een zekere stamdikte. Deze bomen moeten hier 1 tot 2 jaar acclimatiseren. Hoewel testen lopen, gelooft Devriese in opgaande selecties als Sarahs Favorite (witte bloemen) en Tuscarora (roze). Sommige andere selecties maken zware bloemtrossen die breken door het gewicht van zomerse regen.

Rode esdoorn begint van bovenaf te kleuren.

Experimenteren dus! In Breda, Hilversum en Den Haag kunt u in het openbaar groen exemplaren aantreffen.

Nyssa

Een echte boom is *Nyssa*. De naam *Nyssa* is afgeleid van *Nysa*, de naam van een waternimf uit de Griekse mythologie en dat past: met name *Nyssa aquatica* staat graag met zijn voeten in het water en komt van nature voor in de *swamps* van Californië, samen met *Taxodium*. Tussen de relatief dikke stammen zwemmen alligators. *Nyssa* wordt eigenlijk alleen aangeplant vanwege de herfstkleur. Afhankelijk van de soort en de selectie is die felgeel, knaloranje of rood. Al aan het

Als struik kan *Lagerstroemia* flink opschieten. Er is een boom van te maken. Hier in Helmond.

Lagerstroemia